

Scenariusz z wykorzystaniem metody „myślących kapeluszy”

45 min

Racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody

Hasło programowe

Ekologia i ochrona środowiska.

Cele lekcji

Uczeń potrafi:

- zdefiniować pojęcie *zasoby przyrody*,
- wymienić rodzaje zasobów przyrody,
- wyjaśnić, na czym polega zasada zrównoważonego rozwoju,
- przedstawić sposoby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody.

Metody pracy

Pogadanka, wykład, metoda aktywizująca „myślące kapelusze”.

Formy pracy

Indywidualna, grupowa, zbiorowa.

Środki dydaktyczne (dla pary uczniów)

- podręcznik,
- „kapelusze” w pięciu kolorach w postaci kolorowych opasek do włożenia na głowę dla każdego ucznia,
- opisy sposobów myślenia związanych z danym kolorem kapelusza dla każdej grupy (załącznik 1),
- tematy do przedyskutowania dla każdej grupy (załącznik 2),
- kartki do robienia notatek z dyskusji.

Przebieg lekcji

Faza wprowadzająca

1. Zasoby przyrody – pogadanka.
Nauczyciel prosi uczniów o:
 - wyjaśnienie pojęcia *zasoby przyrody*,
 - wymienienie zasobów przyrody,

- podanie przykładów wykorzystania zasobów przyrody przez człowieka,
- opisanie wpływu wykorzystania zasobów przyrody na stan planety.

2. Zasoby wyczerpywalne i niewyczerpywalne – wykład.
Nauczyciel wyświetla na tablicy interaktywnej tabelę z podręcznika ilustrującą rodzaje zasobów przyrody i ją omawia.

Faza realizacyjna

1. Zasada zrównoważonego rozwoju – pogadanka.
Uczniowie ustalają, czym jest zasada zrównoważonego rozwoju i omawiają jej znaczenie dla przyszłych pokoleń.
2. Racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody – metoda aktywizująca „myślące kapelusze”.

Uczniowie pracują w trzech co najmniej 5-osobowych zespołach. Każdemu zespołowi przewodzi niebieski kapelusz. Zaleca się, aby nauczyciel wskazał uczniów do noszenia niebieskiego kapelusza, ponieważ jest to rola odpowiedzialna, a nauczyciel najlepiej zna możliwości swoich uczniów.

Pozostali uczniowie w zespołach losują „kapelusze” oznaczające określony sposób myślenia i postrzegania danego problemu, a także jego analizy i poszukiwania rozwiązań. Wkładają je na głowy. Po zapoznaniu się z charakterystyką wylosowanego przez siebie koloru kapelusza (załącznik 1) uczniowie otrzymują tematy do dyskusji (załącznik 2). Nauczyciel wyznacza czas na przygotowanie argumentów (5 min) i dyskusję (10–15 min).

Uczniowie przygotowują argumentację do dyskusji zgodnie z kolorem kapelusza, który wylosowali. W grupach wymieniają pomysły. Dyskusja musi przynieść wspólne rozwiązanie problemu. Jeden z uczniów w zespole (wyznaczony przez niebieski kapelusz) powinien zapisywać najważniejsze opinie i argumenty.

Faza podsumowująca

Podsumowanie pracy na lekcji.
Niebieskie kapelusze przedstawiają wyniki prac swoich grup.

Opracowała: Barbara Januszewska-Hasiec

Załącznik 1. Opisy sposobów myślenia kolorowych kapeluszy – do powielenia, pocięcia i rozdania w zespołach

Niebieski kapelusz

Prowadzisz dyskusję w ramach zespołu i kontrolujesz jej przebieg. Udzielasz głosu innym kapeluszom. Odnaczasz się dystansem i obiektywizmem.

Biały kapelusz

Opierasz się na faktach i danych, argumentujesz rzeczowo.

Czerwony kapelusz

Wyrażasz emocje. Snujesz przypuszczenia zarówno pozytywne, jak i negatywne.

Czarny kapelusz

Wszystko jest dla Ciebie niemożliwe lub trudne do zrealizowania. Wydajesz negatywne opinie.

Żółty kapelusz

Jesteś optymistą. Myślisz konstruktywnie. Wszystko jest dla Ciebie możliwe.

Załącznik 2. Tematy do dyskusji do rozdania zespołom

Temat: W jaki sposób powinno się gospodarować odnawialnymi zasobami przyrody zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju? Podajcie przykładowe rozwiązania.

Polecenia pomocnicze:

- Wymieńcie zasoby zaliczane do zasobów odnawialnych. W jaki sposób się odnawiają?
- Przedstawcie sposoby ich wykorzystywania. Co można poprawić w tej kwestii?
- Zaprezentujcie sposoby racjonalnego wykorzystywania zasobów odnawialnych.
- Czym można zastąpić niektóre z zasobów odnawialnych?

Temat: W jaki sposób powinno się gospodarować nieodnawialnymi zasobami przyrody zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju? Podajcie przykładowe rozwiązania.

Polecenia pomocnicze:

- Jakie zasoby zaliczamy do nieodnawialnych?
- Przedstawcie sposoby ich wykorzystywania. Co można poprawić w tej kwestii?
- Zaprezentujcie sposoby racjonalnego wykorzystywania zasobów nieodnawialnych.
- Czym można zastąpić niektóre z zasobów nieodnawialnych?

Temat: W jaki sposób każdy człowiek może chronić zasoby przyrody na co dzień? Podajcie przykładowe rozwiązania.

Polecenia pomocnicze:

- Przedstawcie działania, które przyczyniają się do racjonalnego wykorzystania zasobów przyrody.
- Skomentujcie swoje nawyki w związku z/ze:
 - gospodarowaniem odpadami,
 - zużyciem energii,
 - transportem i dojazdami.
 Podajcie ewentualne sposoby zmian tych nawyków.
- Wskażcie technologie zastosowane w gospodarstwach domowych, pomagające na przykład zmniejszać zanieczyszczenie powietrza.